

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/83/2018
Identifikačné číslo spisu: 2312200919
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2312200919.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ F. V., X. P. X., P. XX, zastúpenej advokátom JUDr. Miloslavom Šimkovičom, AK MS s.r.o. so sídlom v Bratislave, Galandova 3, X/ Y. T. V., X. P. X., P. XX, proti žalovanému L. P. W., X. P. Š.H., W.. Y. XX, zastúpenému JUDr. Ivanom Kotrbacom, advokátom so sídlom v Bratislave, Františkánske nám. 3, o ochranu autorských práv, vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 15C/15/2012, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo 7. augusta 2017 sp. zn. 23Co/379/2016 takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Trnave zo 7. augusta 2017 sp. zn. 23Co/379/2016 vo výrokoch II., III., IV. a V., ktorými zmenil prvostupňový rozsudok a rozhodol o trovách odvolacieho konania z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

II. Dovolanie vo zvyšnej časti o d m i e t a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) ostatným rozsudkom z 15. marca 2016 č. k. 15C/15/2012-1108 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcom sumu 4 979,09 €, pričom plnením žalovaného voči jednému zo žalobcov zaniká povinnosť žalovaného plniť voči druhému žalobcovi v rozsahu tohto plnenia. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol. O náhrade trov konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozsudku.

1.1. Podanou žalobou z 29. marca 1996 s a právny predchodca žalobcov domáhal, aby súd zaviazal žalovaného zdržať sa a akokoľvek nakladať s 10 dielnym dokumentárnym filmom pod názvom AMERIKA, a to až do doby uzatvorenia zmluvy a aby ďalej zaviazal žalovaného na zaplatenie majetkovej (150 000,- Sk, t.j. 4 979,09 €) a nemajetkovej ujmy (100 000,- Sk, t.j. 3 319,39 €), spolu vo výške 250 000,- Sk (8 298,48 €) a náhrady trov konania. Žalobu právny predchodca žalobcov odôvodnil tým, že na základe Dohody o podmienkach účasti na medzinárodnej filmárskej expedícii Amerika 92 zo dňa 14. apríla 1992 uzavretej so žalovaným, vykonal kameramanské práce na 10-dielnom dokumentárnom filme natočenom v USA. Uvedená činnosť je autorská činnosť a podlieha ochrane podľa zákona 35/1965 Zb. autorský zákon (ďalej len „AZ“). Prípisom z 1. októbra 1995 upozornil žalovaného, že v záujme ochrany autorských práv nemôže bez jeho súhlasu nakladať s dielom, ku ktorému má práva podľa § 6 AZ.

Žalovaný predal dokumentárny film spoločnosti VTV cable tv s.r.o. Bratislava (ďalej len „VTV“) bez súhlasu STV Bratislava, ktorá na základe dohody z 13. marca 1992 vykonáva autorské práva k tomuto filmovému dielu. Dokument bol vo VTV odvysielaný v dňoch 23. - 31. decembra 1995 pod názvom Amerika, čím podľa právneho predchodcu žalobcov porušil ustanovenie § 6, § 12 ods. 1, 2, 3 a § 14 ods. 1 AZ tým, že neuzatvoril so žalobcom zmluvu, v ktorej by právny predchodca žalobcov dal súhlas na použitie -nakladanie s dielom a bez toho, že by bola dohodnutá odmena za tvorivú prácu.

1.2. Dňa 24. marca 2009 prvostupňový súd uznesením č. k. 7C/19/1996 - 476 pripustil zmenu petitu, na základe čoho žalobcovia 1/ a 2/ [ďalej aj „žalobcovia“ (v konaní s nimi súd pokračoval po smrti ich právneho predchodcu - pôvodného žalobcu, pozn.)] nad rámec pôvodného petitu žiadali (aj) úrok z omeškania.

1.3. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 7C/19/1996-168 zo 16. júna 2003 tak, že žalobu zamietol, keď dospel k záveru, že v dedičskej veci po nebohom H. V., Z. XX. T. XXXX (právny predchodca žalobcov) predmetný žalobný nárok v dedičskom konaní nebol prejednaný, nakoľko nebol ani uplatnený. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov uznesením z 8. septembra 2004 sp. zn. 10Co/300/2003 pripustil zmenu žaloby v časti majetkovej a nemajetkovej ujmy tak, že odporca je povinný zaplatiť obom žalobcom spoločne a nerozdielne 250 000,- Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že dospel k záveru, že nie je prekážkou uplatnenia nároku voči žalovanému v danej veci, vychádzajúceho z autorského práva, ak nárok nebol ešte predmetom dedičského konania. Je totiž nepochybné, že obaja žalobcovia nadobudli dedičstvo po pôvodnom žalobcovi.

1.4. Súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom č. k. 7C/19/1996-259 z 20. apríla 2006 tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcom spoločne a nerozdielne sumu 250 000,- Sk. Zároveň žalobkyni 1/ priznal náhradu trov konania a žalobcovi 2/ túto náhradu nepriznal. Doplňujúcim rozsudkom č. k. 7C/19/1996-309 z 9. októbra 2007 uložil súd žalovanému povinnosť zdržať sa až do doby uzatvorenia zmluvy so žalobcami akéhokoľvek nakladania s 10-dielnym dokumentárnym filmom AMERIKA, na nakrútenie ktorého pôsobil ako kameraman H. V., Z. XX. T. XXXX. Odvolací súd na odvolanie žalovaného uznesením 23Co/110/2008 z 31. júla 2008 prvostupňový rozsudok a doplňujúci rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

1.5. Následne žalobcovia opätovne spresnili petit tak, že žalobcovia sa domáhajú ochrany autorského práva pôvodného navrhovateľa H. V., Z. XX. T. XXXX, k autorskému dielu: obrazovo-zvukovej zložke 10-dielneho dokumentárneho filmu s názvom AMERIKA zachytenom na filmovom páse, ktoré pôvodný navrhovateľ autorsky vytvoril v rámci expedície AMERIKA 92, a ktoré odporca neoprávnene prepísal a použil na spracovanie 10-dielneho dokumentárneho cyklu s názvom AMERIKA I-X, odvysielaného televíziou VTV. Súd prvej inštancie zmenu petitu uznesením z 24. marca 2009 pripustil.

1.6. Súd prvej inštancie rozhodol rozsudkom č. k. 7C/19/1996-585 z 22. októbra 2009 tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol. Odvolací súd rozsudkom sp. zn. 23Co/29/2010 z 19. septembra 2010 prvostupňový rozsudok potvrdil. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 3Cdo/236/2010 zo 14. apríla 2011 zrušil odvolacie rozhodnutie z dôvodu, že v danej veci súd prvého stupňa nedodrжал zákonom stanovený postup [§ 118 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)] a postup odvolacieho súdu sa zase priechil § 156 ods. 3 OSP. Následne odvolací súd uznesením sp. zn. 23Co/150/2011 zo 14. decembra 2011 prvostupňový rozsudok zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

1.7. O žalobcami uplatnenej nemajetkovej ujme prvostupňový súd uviedol, že z výsledkov dokazovania nemal za preukázané, že žalovaný znevážil meno právneho predchodcu žalobcov, keď ho údajne vo svojom diele vytvorenom pre VTV Cable tv s.r.o. uviedol ako druhého kameramana. Žalobcovia ani nijakým spôsobom nepreukázali, k akej závažnej nemajetkovej ujme ich právneho predchodcu došlo. Keďže existencia závažnej ujmy nemajetkovej povahy v súvislosti s porušením autorského práva nebola v konaní preukázaná, preto súd musel žalobný návrh v tejto časti zamietnuť.

1.8. Pokiaľ sa žalobcovia domáhali v tomto konaní uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa nakladania s 10-dielnym dokumentárnym filmom s názvom AMERIKA zachytenom na filmovom páse prvostupňový súd konštatoval, že v konaní zo zhodnotenia vykonaných dôkazov nebolo možné dospieť k záveru, že žalovaný s takýmto filmom v akejkolvek jeho podobe disponuje, prípadne je v jeho, či už oprávnenej alebo neoprávnenej držbe. Vzhľadom k tomu súd musel návrh zamietnuť aj v tejto časti.

1.9. V súvislosti s priznaním autorskej odmeny podľa § 32 AZ vo výške 4 979,09 € (150 000,- Sk) súd

prvej inštancie uviedol, že hoci AZ nie jednoznačne určuje, či kameramanské práce podliehajú ochrane podľa tohto zákona, po vykonanom dokazovaní, najmä s poukazom na znalecký posudok prof. Maceka a Ing. Lukoviča, mal za preukázané, že právny predchodca žalobcov vytvoril autorské dielo (audiovizuálne dielo, ktoré pozostáva z radu zaznamenaných spolusúvisiacich obrazov, či už sprevádzaných zvukom, alebo nie, vnímateľných zrakom, pričom Benešove dekréty sa na tento prípad nevzťahujú, pretože pôvodný žalobca nатаčal pre STV bez zmluvy uzatvorenej s STV, teda táto nemohla byť výrobcom, pozri § 6 AZ, t. j. na dielo takto vytvorené ako celok nevykonáva autorské právo STV), ktoré požíva autorskoprávnu ochranu, a ktoré žalovaný ponúkol na odvysielanie spoločnosti VTV, čím porušil autorské právo p. Hanúska. Súd preto priznal žalobcom za takto použité dielo ich právneho predchodcu autorskú odmenu podľa § 12 ods. 1 písm. c/ a § 13 AZ vo výške, ako bola ustálená posudkom prof. Maceka. Pri svojej úvahe sa súd riadil aj Radbruchovou formulou.

1.10. Prvostupňový súd ďalej uviedol, že v časti úroku z omeškania vo výške 17,6 % ročne od 18. januára 1997 do zaplattenia zamietol žalobný návrh, a to z dôvodu, že povinnosť zaplatiť priznanú sumu podľa výroku I. tohto rozsudku vzniká až na základe tohto súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia a dlžník (žalovaný) sa dostane do omeškania až uplynutím takto určenej lehoty splnenia (R 45/2000), teda priznanie úroku z omeškania zatiaľ nemá oporu v inom súdnom rozhodnutí či v zákone, a preto sa odporca nemohol dostať do omeškania už 18. januára 1997.

1.11. V závere prvostupňový súd dodal, že sa riadil aj právnym názorom najvyššieho súdu, keď účastníkov konania, pred skončením dokazovania, poučil a ďalej postupoval v zmysle § 118 OSP. V zmysle toho uviedol, čo považuje za nesporné a sporné, pričom v závere dokazovania spornou zostala otázka, či dielo odvysielané spoločnosťou VTV je dielom, ktoré natočil právny predchodca navrhovateľov, v akom rozsahu ho natočil a ako by bolo možné ohodnotiť toto dielo. Všetky tieto sporné otázky napokon vyriešili znalecké posudky Ing. Lukoviča a prof. Maceka.

2. Odvolací súd na odvolanie žalobkyne 1/ a žalovaného rozsudkom zo 7. augusta 2017 sp. zn. 23Co/379/2016 rozsudok súdu prvej inštancie (i) potvrdil v časti zaplattenia 4 979,09 €, (ii) zmenil v časti zamietnutia úroku z omeškania zaplattenia sumy 4 779,09 € tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom sumu 4 979,09 € s úrokom z omeškania 17,6% ročne zo sumy 4 979,09 € od 18. januára 1997 do zaplattenia, (iii) zmenil v časti zamietnutia zaplattenia nemajetkovej ujmy tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu vo výške 3 319,39 € do troch dní po právoplatnosti rozsudku, (iv) zmenil v časti zamietnutia zdržania sa nakladania s dielom tak, že: žalovaný je povinný zdržať sa až do doby uzavretia zmluvy so žalobcami 1/ a 2/ akéhokolvek nakladania s 10-dielnym dokumentárnym filmom s názvom Amerika, zachytenom na filmovom páse, ktorého obrazovo-zvukovú zložku autorsky vytvoril H. V., Z. J. XX. T. XXXX, v rámci expedície Amerika 92 a ktorý žalovaný neoprávnenne prepísal a použil na spracovanie 10-dielneho dokumentárneho cyklu s názvom Amerika I. až X. odvysielanom televíziou VTV cable tv s.r.o., a (v) priznal žalobcom 1/ a 2/ právo na náhradu trov odvolacieho konania v 100 %.

2.1. Konštatoval svoju viazanosť skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie [§ 383 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)], postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku I., kde bolo vyhovené zaplatiť 4 979,09 €, vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP a vo výroku zamietnutia neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie ani zrušenie a bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP) prehodnotil skutkový stav zistený dokazovaním a v tejto časti rozsudok súdu I. inštancie zmenil s poukazom na ust. § 388 CSP.

2.2. V súvislosti s nedodržaním postupu súdom prvej inštancie podľa § 118 ods. 2 OSP (konštatovaná procesná vada dovolacím súdom - pozri bod 1.6.) odvolací súd uviedol, že predvídateľnosť rozhodnutia už vzhľadom na ďalšie vykonané dôkazy, znalecké dokazovanie a vypočutie svedkov nijakým spôsobom neoslabil právnu istotu účastníkov s princípmi legitímneho (oprávneného) očakávania a predvídateľnosti rozhodnutia. Dostatočné bolo dodržanie postupu podľa § 118 ods.1 a 2 OSP predchádzajúcim zákonným sudcom JUDr. Ilavským na pojednávaní 11. októbra 2013.

2.3. Nárok na úhradu odmien autorov, odmien výkonných umelcov, ako aj príspevkov pre kultúrne fondy, je nárokom z autorského práva. Premlčanie tohto nároku treba tu posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka (NS SR sp. zn. 2Cz/95/73). Žalovaný namietal premlčanie nárokov žalobcov,

nakolko menili žalobný petit. Žalobcovia si od pôvodného podania žalobného návrhu uplatňovali stále tie isté nároky (zákaz nakladať s dielom a zaplatenie sumy 250 000,- Sk (8 298,48 €), pričom žalobcovia nie sú povinní právne špecifikovať svoje nároky a pokiaľ právnu argumentáciu a špecifikáciu upravujú počas konania, nemá toto vplyv na plynutie premlčacej doby. Prvostupňový súd správne uzavrel, že vzhľadom k tomu vznesenie námietky premlčania je irelevantné.

2.4. Pokiaľ žalovaný namietal aktívnu legitimitáciu žalobcov v predmetnom spore, odvolací súd poukázal na § 29 ods. 1 AZ, podľa ktorého autorské právo prechádza na dedičov. Z osvedčenia o dedičstve sp. zn. D 555/2000, Dnot 95/2000 z 20. decembra 2000 mal súd preukázané, že právny predchodca žalobcov H. V. Z. J. XX. T. XXXX, dedičmi po zomrelom boli F. V. - manželka a Y. T. V. - syn.

Uznesením prvostupňového súdu č. k. 7C/19/1996-476 z 24. marca 2009 súd pripustil zmenu žalobného návrhu žalobcov tak, ako to navrhli žalobcovia, a to s poukazom na § 95 ods. 1 a 2 OSP. V danom prípade bolo pôvodným žalobcom uplatnené jednak zmiešané autorské právo, a to právo nakladať s dielom podľa § 12 ods. 1 písm. b/ AZ a jednak čisto majetkové právo, právo na odmenu za tvorivú činnosť podľa § 12 ods. 1 písm. c/ AZ a zodpovednostné právo podľa § 32 AZ uplatnené ako nemajetková ujma za porušenie autorského práva. Všetky tieto práva uplatnené v návrhu smrťou poručiťa prešli na jeho dedičov, nakolko sa neviažu výlučne na jeho osobu. Ak teda pôvodný žalobca zomrel počas konania, jeho smrťou vstúpili do jeho práv a povinností jeho dedičia, ktorí sú v danom prípade, teda jeho manželka - žalobkyňa 1/ a jeho syn - žalobca 2/.

2.5. Podľa názoru odvolacieho súdu právny predchodca žalobcov vytvoril autorské dielo (audiovizuálne dielo, ktoré pozostáva z radu zaznamenaných spolusúvisiacich obrazov, či už sprevádzaných zvukom alebo nie, vnímateľných zrakom s tvorivou a spoločenskou hodnotou), čo bolo preukázané znal. posudkom znalca prof. Dr. Václava Macka, CSc.

2.6. Benešove dekréty sa na tento prípad nevzťahujú, pretože predchodca žalobcu natáčal pre STV, bez zmluvy uzatvorenej s STV, teda táto nemohla byť výrobcom, pozri § 6 AZ, t. j. na dielo takto vytvorené ako celok nevykonáva autorské právo STV. Autorské dielo Hanúska tak žalovaný ponúkol na odvysielanie spoločnosti VTV, čím porušil autorské právo Hanúska, a preto priznal žalobcom za takto použité dielo ich právneho predchodcu autorskú odmenu podľa § 12 ods. 1 písm. c/ a § 13 AZ, pretože ich predchodca ako autor má právo a/ na ochranu svojho autorstva, najmä na nedotknuteľnosť svojho diela a ak dielo používa iná osoba, aby sa tak dialo spôsobom neznižujúcim hodnotu diela, b/ s dielom nakladať, najmä rozhodnúť o jeho uverejnení a udeľovať privolenie na jeho použitie, c/ na odmenu za tvorivú prácu (§ 13 AZ). Odvolací súd tak mal z a preukázané autorstvo pôvodného žalobcu k 10-dielnemu dokumentárnemu filmu s názvom AMERIKA zachytenom na filmovom páse, ktoré Alojz Hanúsek autorsky vytvoril v rámci expedície AMERIKA 92, (v celkovej dĺžke 234min 31s a upútavky pred jednotlivými dielmi v dĺžke 3min 47s, spolu 238min 18s, z tohto rozsahu je 205min 55s kameramanským dielom Alojza Hanúska, t.j. 86 % celkovej dĺžky cyklu), a preto v tejto časti o vyplatenie 4 979,09 € rozsudok potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny vo výroku.

2.7. Súd prvej inštancie v časti úroku z omeškania zamietol žalobný návrh dôvodiac nesprávne uvedeným judikátom R 45/2000, ktorý sa týka vzniku omeškania nemajetkovej ujmy a nie vzniku omeškania nároku na autorskú odmenu. V danej právnej veci z priznanej výšky autorskej odmeny 4 979,09 € je plne legitímny a zákonný nárok na priznanie príslušenstva - úroku z omeškania 17,6 % od 18. januára 1997 do zaplatenia, nakolko nešlo o omeškanie s plnením nemajetkovej ujmy, ale autorskej odmeny, čo je iný právny a zákonný nárok. Lehota 18. januára 1997 nároku úroku za omeškanie je odvodená od doručenia žalobného návrhu žalovanému, t.j. od hmotnoprávneho úkonu účastníka podľa § 41 ods. 3 OSP, nakolko žalovaný nebol pred podaním žaloby právny predchodcom žalobcov vyzvaný na plnenie konkrétnej peňažnej povinnosti (vzniknutého nároku na autorskú odmenu). V súlade s ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) preto zmenil odvolací súd podľa ust. § 388 CSP zamietnuté rozhodnutie v tejto časti a priznal žalobcom zákonný nárok na priznanie príslušenstva - úroku z omeškania 17,6 % od 18. januára 1997 do zaplatenia.

2.8. Nárok na priznanie nemajetkovej ujmy oprel odvolací súd o ustanovenie § 32 ods. 1 a 2 AZ. Uviedol, že poskytnutie primeraného zadosťučinenia v peňažnej forme je podmienené závažnou ujmou nemajetkovej povahy v súvislosti s porušením autorského práva, ktorá musí byť v konaní preukázaná. Poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu 3Cdo/77/2007, ZSP 62/1997, profesijný a spoločenský význam osoby právneho predchodcu žalobcov (ktorý už zvýraznil aj prvostupňový súd), obsah znaleckých posudkov a vyjadrení svedkov R. a L.. Š. a na ich základe konštatoval (aj) zneváženie mena

autora kameramanského diela a je preukázaný aj vznik závažnej nemajetkovej ujmy. Týmto preto podľa názoru odvolacieho súdu došlo k porušeniu autorského zákona a tak k vzniku závažnej ujmy nemajetkovej povahy vzniknutej v príčinnej súvislosti s porušením autorského práva a tiež potvrdzuje skutočnosť, že v konkrétnom prípade by priznanie iného zadosťučinenia nebolo postačujúce. Pre úspešné uplatnenie takéhoto nároku preto boli splnené zákonné predpoklady stanovené v § 32 ods. 1 AZ. Pri stanovení výšky peňažného zadosťučinenia bolo nevyhnuté vziať do úvahy rozsah vzniknutej ujmy, rovnako tiež všetky okolnosti, za ktorých k porušeniu autorského práva došlo, keďže túto otázku primeranosti zadosťučinenia autorský zákon nerieši. Uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy je odvodená podľa právneho zástupcu žalobcov od výšky škody, t.j. nezaplatenej autorskej odmeny a spočíva na preukázanej zníženej autorskej vážnosti Alojza Hanúska, autora kameramanského diela. Preto odvolací súd podľa ust. § 388 CSP zmenil rozsudok v časti zamietnutia nemajetkovej ujmy a návrhu tak v tejto časti zaplataenia nemajetkovej ujmy 3 319,39 € vyhovel.

2.9. V súvislosti s nárokom žalobcov na zdržanie sa žalovaného s nakladaním 10 dielneho dokumentárneho filmu s názvom AMERIKA odvysielaného v televízii VTV prvostupňový súd uviedol, že z ust. § 32 ods. 1 AZ vyplýva tiež právo domáhať sa, aby rušenie autorského práva bolo zakázané a preto je opodstatnený nárok na zdržanie sa žalovaného s nakladaním 10-dielneho dokumentárneho filmu s názvom Amerika odvysielaného v televízii VTV. Podľa znaleckého posudku Ing. Miloša Lukoviča všetky časti diela majú pri mene a obchodnom mene žalovaného KENOVIA-KESZELI Copyright, v konaní bolo preukázané, že výrobcom odvysielaného cyklu bol žalovaný, ktorého autorstvo bolo v záverečných titulkoch identifikované copyrightovou doložkou KENOVIA-KESZELI 1995. Je irelevantné kto má alebo nemá v držbe alebo dispozícii dielo opatrené touto copyrightovou doložkou, v ktorom žalovaný, ako bolo preukázané, porušil práva právneho predchodcu žalobcov v 1. a 2. rade v zmysle ustanovení autorského zákona. Preto odvolací súd podľa ust. § 388 CSP zmenil rozsudok v tejto časti zamietnutia a vyhovel návrhu aj v časti uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa do doby uzavretia zmluvy so žalobcami v 1. a 2. rade akéhokolvek nakladania s 10 dielnym dokumentárnym filmom s názvom Amerika.

2.10. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodne, s poukazom na § 151 ods. 3 OSP, do 30 dní po právoplatnosti tohto rozsudku vzhľadom na priebeh celého konania; od podania návrhu až po rozhodnutie vo veci je súd toho názoru, že sa jedná o zložitý prípad nielen z časového hľadiska, ale najmä z hľadiska právneho posúdenia. Preto sa javí hospodárnejšie a účelnejšie rozhodnúť o náhrade trov konania až po právoplatnom skončení celej veci. V odvolacom konaní plne úspešným žalobcom vznikol nárok podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP na náhradu trov konania voči v odvolaní neúspešnému žalovanému. O jej výške rozhodne súd prvej inštancie v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), v ktorom zhrnul celú svoju doterajšiu procesnú obranu a prevažne (iba) kritizoval, spochybňoval, či polemizoval s rozhodnutiami nižších súdov. Formálne v tomto podaní dovolateľ uviedol, že dovolanie podáva podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, ktoré s použitím výkladového pravidla uvedeného v § 124 ods. 1 CSP najvyšší súd ustálil takto:

3.1. Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP žalovaný odôvodňoval tým, že (i) odvolací súd porušil princíp právnej istoty a bez nariadenia odvolacieho pojednávania a nevykonania opätovného dokazovania aj napriek skutočnosti, že dospel k iným skutkovým a právnym zisteniam ako prvostupňový súd, potom zmenil zamietajúce rozhodnutie prvostupňového súdu a žalobe žalobcov (aj) v tejto časti vyhovel, (ii) súd vychádzal zo znaleckého posudku prof. Václava Macka ako osoby, ktorá nie je zapísaná v zozname znalcov a ani nezložila sľub v zmysle zákona (§ 5 ods. 7 o znalcoch), bol ustanovený za znalca nezákonne a taký znalecký posudok nemal byť v konaní vôbec použitý, (iii) dátové nosiče predložené ako dôkazy sú nehodnoverné a neautentické a boli nesprávne preto súdom vyhodnotené - neboli tu splnené pojmové znaky diela podľa autorského zákona a (iv) pri postupe podľa § 118 ods. 2 OSP nestačí, aby tak postupoval predchádzajúci zákonný sudca, ale ak dôjde k výmene zákonných sudcov, má na pojednávaní dať nový sudca stranám možnosť predvídať rozhodnutie súdu tým, že vyjadří, ktoré právne významné tvrdenia považuje za zhodné a ktoré za sporné, pričom tu sa tak nestalo, po výmene sudcov vytýčila sudkyňa dve pojednávania, pri ktorom ani v jednom z nich sudcovia s i predložený audiovizuálny záznam ani nepozreli a nechali posúdenie na znalcovi, ktorý bol ustanovený nezákonne.

3.2. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalovaný odôvodnil tým, že nižšie súdy rozhodovali o

žalobe, ktorú podala osoba bez aktívnej vecnej legitímácie, čiže osoba bez priameho hmotnoprávneho vzťahu k prejednávanej veci. Žaloba taktiež smeruje proti osobe, ktorá nemá pasívnu vecnú legitímáciu, to znamená, že nie je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v konaní nižších súdov rozhodovalo. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutia najvyššieho súdu 2Cdo/205/2009, 4Obdo/7/2014 a rozhodnutie ústavného súdu III. ÚS 266/14 (tento dovolací dôvod bol žalovaným nesprávne uvedený pod dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pozn.).

3.3. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaný odôvodnil v kontexte vyššie uvedeného nedostatku aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie tvrdiac, že výrobcom záznamu bola STV a výroba filmového substrátu je majetkovým právom a je individuálne určenou hnutel'nou vecou a právo vlastníť tento majetok patrí štátu, ktorý s ním nakladá. Žalobca mohol žalovať štát a rovnako tak len štát mohol žalovať žalovaného, preto odvolací súd pochybil, keď vylúčil účinky dekrétu prezidenta republiky č. 50 zo 17. augusta 1945 o opatreniach v oblasti filmu (vyhradzuje vlastnícke vzťahy štátu k filmovému dielu). V tejto súvislosti žalovaný formuloval právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená, a to ohľadom platnosti dekrétu prezidenta republiky č. 50 z roku 1945, ktorú odvolací súd vyriešil tak, že „Benešové dekréty sa na tento prípad nevzťahujú, pretože navrhovateľ natakáal pre STV bez zmluvy uzavretej s STV, teda táto nemohla byť výrobcom, pozri § 6 AZ, t.j. na dielo takto vytvorené ako celok nevykonáva autorské právo STV“.

3.4. Na základe uvedeného navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil a žalobu zamietol, alternatívne navrhol, aby dovolací súd obe nižšie rozhodnutia zrušil a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa 1/ sa k dovolaniu nevyjadrila. Žalobca 2/ navrhol dovolanie žalovaného zamietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu, pričom dospel k záveru, že dovolanie dovolateľa je sčasti prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f/ CSP) aj dôvodné. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP dovolanie žalovaného prípustné nie je.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle §

419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

12. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP žalovaný najskôr namietal, že odvolací súd porušil princíp právnej istoty a bez nariadenia odvolacieho pojednávania a nevykonania opätovného dokazovania aj napriek skutočnosti, že dospel k iným skutkovým a právnym zisteniam ako prvostupňový súd, potom zmenil zamietajúce rozhodnutie prvostupňového súdu a žalobe žalobcov (aj) v tejto časti vyhovel [bod 3.1.(i)].

Dovolanie žalovaného proti (zmeňujúcim) výrokom II., III., IV. odvolacieho rozhodnutia

14. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu v časti jeho výroku, ktorým zmenil rozsudok prvostupňového súdu (výrok II., III. a IV. napadnutého odvolacieho rozhodnutia) k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Táto vada spočívala v nesprávnom postupe odvolacieho súdu týkajúcom sa v súhrne i jednotlivo nesplnenia tzv. manu dukčnej povinnosti odvolacieho súdu (§ 382 CSP), ako aj prehodnotenia dôkazov vykonaných prvostupňovým súdom bez toho, aby ich v odvolacom konaní opäť vykonal (§ 384 ods. 1 CSP) a tým (aj) vydania - pre žalovaného - zásadne iného rozhodnutia - bez toho, aby sa k týmto záverom mohol vyjadriť, nakoľko odvolací súd v tejto časti rozhodol „ex catedra“ (§ 385 ods. 1 CSP) napriek tomu, že bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Namietané vady zmätočnosti, vyplývajúce z ustanovení § 382, § 384 ods. 1 a § 385 ods. 1 CSP sa v celom svojom súhrne vyskytujú viacmenej vo všetkých zmeňujúcich výrokoch odvolacieho rozhodnutia, niektoré pôsobia pri jednotlivých zmeňujúcich výrokoch vypuklejšie (pozri body 15.5. a 16).

14.1. Prvostupňový súd v časti požadovaného úroku z omeškania vo výške 17,6 % ročne od 18. januára 1997 do zaplattenia zamietol žalobný návrh dôvodiac, že povinnosť zaplatiť priznanú sumu vo výške 4 979,09 € vzniká až na základe tohto súdneho rozhodnutia a dlžník (žalovaný) sa dostane do omeškania až uplynutím takto určenej lehoty splnenia. Preto sa odporca nemohol dostať do omeškania (bod 1.10.). Odvolací súd vo svojom výroku II. zmenil zamietajúci rozsudok prvostupňového súdu o úroku z omeškania tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom priznanú autorskú odmenu s úrokom z omeškania 17,6 % ročne zo sumy 4 979,09 € od 18. januára 1997 do zaplattenia. V tomto ohľade poukázal na nesprávne uvedený judikát súdom prvej inštancie (R 45/2000), ktorý sa týkal omeškania pri nemajetkovej ujme. Začiatok lehoty omeškania stanovil v súlade s ustanovením § 41 ods. 3 OSP na

doručenie žaloby žalovanému a úrok priznal žalobcom podľa § 517 ods. 2 OZ (bod 2.7.).

14.2. Prvostupňový súd v časti uloženia povinnosti žalovanému zdržať sa nakladania s bližšie označeným dokumentom rovnako zamietol žalobu s tým, že v konaní zo zhodnotenia vykonaných dôkazov nebolo možné dospieť k záveru, že žalovaný s takýmto dokumentom v akejkoľvek jeho podobe disponuje, prípadne je v jeho, či už oprávnenej alebo neoprávnenej držbe (bod 1.8.). Odvolací súd vo svojom výroku IV. zmenil zamietajúci rozsudok prvostupňového súdu v tejto časti tak, že uložil povinnosť žalovanému zdržať sa až do doby uzavretia zmluvy so žalobcami akéhokoľvek nakladania s bližšie označeným sporným dokumentom. V tejto súvislosti v podstatnom uviedol, že je irelevantné, kto má alebo nemá v držbe alebo dispozícii sporné dielo opatrené touto copyrightovou doložkou, v ktorom žalovaný, ako bolo preukázané, porušil práva právneho predchodcu žalobcov v zmysle ustanovení autorského zákona (bod 2.9.).

14.3. Prvostupňový súd v časti žalobcami uplatnenej nemajetkovej ujmy rovnako žalobu zamietol s tým, že z výsledkov dokazovania nemal za preukázané, že žalovaný znevážil meno právneho predchodcu žalobcov, keď ho údajne vo svojom diele vytvorenom pre VTV Cable tv s.r.o. uviedol ako druhého kameramana. Žalobcovia ani nijakým spôsobom nepreukázali, k akej závažnej nemajetkovej ujme ich právneho predchodcu došlo (bod 1.7.). Odvolací súd vo svojom výroku III. zmenil zamietajúci rozsudok prvostupňového súdu v tejto časti tak, že zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu vo výške 3 319,39 €. Vychádzajúc z § 32 ods. 1 a 2 AZ v podstatnom uviedol, že poskytnutie primeraného zadosťučinenia v peňažnej forme je podmienené, závažnou ujmovou nemajetkovej povahy, v súvislosti s porušením autorského práva, ktorá musí byť v konaní preukázaná. Poukázal pritom (aj) na profesionálny a spoločenský význam osoby právneho predchodcu žalobcov (konštatovaný už prvostupňovým súdom), na obsah znaleckých posudkov a vyjadrení svedkov R. a L.. Š.D. a na ich základe konštatoval zneváženie mena autora kameramanského diela, čím je preukázaný aj vznik závažnej nemajetkovej ujmy (bod 2.8.).

15. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 382 ustanovuje, že ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany konania, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

15.1. Vyššie citované ustanovenie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí, vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princípu právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty.

15.2. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch ako súd prvej inštancie za súčasného naplnenia tej okolnosti, že proti týmto iným (odlišným) právnym záverom odvolacieho súdu, nemá strana konania možnosť vyjadrovať sa, právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie, nejavili ako významné (7Cdo/1/2018, 7Cdo/129/2019).

15.3. Najvyšší súd už v rozhodnutí publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 33/2011 konštatoval, že pokiaľ odvolací súd nevyzval účastníkov konania v zmysle § 213 ods. 2 OSP (odo dňa účinnosti novej procesnoprávnej úpravy § 382 CSP), aby sa vyjadril k možnému použitiu toho ustanovenia právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je podľa názoru odvolacieho súdu pre rozhodnutie veci rozhodujúce, odňal účastníkovi konania možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f) OSP.

15.4. Aj podľa relevantnej právnej teórie platí, že „ak chce odvolací súd zmeniť prvostupňové rozhodnutie, potom je nevyhnutné poučiť strany odvolacieho konania, že zistený skutkový stav môže byť právne posúdený s použitím inej právnej normy alebo iných právnych noriem, než o ktorých konal a rozhodoval súd prvého stupňa. Výzva odvolacieho súdu podľa § 382 je plnením osobitného druhu tzv. manuálnej povinnosti odvolacieho súdu. Podstatou tejto poučovacej povinnosti je zabrániť odňatiu možnosti konať pred odvolacím súdom (resp. teraz nesprávnym procesným postupom znemožniť strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces - pozn. autora), a teda zabezpečiť riadny prístup k spravodlivému procesu aj po podaní odvolania, čo je súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR“ (Števec a spol. Civilný sporový poriadok, komentár, vydavateľstvo C.H.Beck, rok 2017, komentár k § 382).

15.5. Dovolací súd uzatvára, že odvolací súd bez doručenia výzvy stranám sporu, teda bez splnenia osobitného druhu tzv. manudukčnej povinnosti založil časť svojho zmeňujúceho rozhodnutia (výrok II. a IV. odvolacieho rozhodnutia, pozri aj body 14.1. a 14.2.) na nových/iných právnych dôvodoch než súd prvej inštancie a takýmto nesprávnym postupom došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a znemožneniu práva procesnej strany, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Žalovaný tak opodstatnene namieta, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a dovolateľ v uvedenom rozsahu opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

15.6. Najvyšší súd k uvedenému dodáva, že vyššie uvedené vyplýva z obsahu samotného súdneho spisu i samého odvolacieho rozhodnutia. V priebehu celého odvolacieho konania (č.l. 1179 - č.l. 1198 súdneho spisu) odvolací súd výzvy stranám (žalovanému) nedoručil a bez nariadenia pojednávania aj vo veci rozhodol.

16. V prípade zmeny prvostupňového rozsudku súvisiacej s nemajetkovou ujmom, v ktorej časti odvolací súd zaviazal žalovaného na zaplatenie 3 319,39 € v prospech strany žalobcov (výrok III. odvolacieho rozhodnutia, pozri aj bod 14.3.), dovolací súd vychádzal predovšetkým z ustanovenia § 384 ods. 1 CSP v zmysle ktorého ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

16.1. Najvyšší súd v podobných súvislostiach stabilne zastáva názor, že je neprípustné, aby odvolací súd k svojim odlišným skutkovým zisteniam, dospel len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa. Na to, aby ich mohol inak zhodnotiť, ich musí v odvolacom konaní opäť vykonať.

16.2. Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyvodil odlišné skutkové závery, ako súd prvej inštancie, bez toho, aby vo veci vykonal (zopakoval) v potrebnom rozsahu dokazovanie (body 1.7, 2.8., 14.3.). Ak sa však odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvej inštancie na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 384 ods. 1 CSP sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 191 CSP. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného sporového konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o opodstatnenosti žaloby žalobcov v časti nemajetkovej ujmy, dospel v podstate iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie. Uvedené platí o to viac, ak odvolací súd inak rozhodol o tomto spornom nároku (nemajetkovej ujme) bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) spôsobom „ex cathedra“ (bod 2.1), napriek tomu, že bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie (čo zakladá ďalšiu vadu zmätočnosti).

16.3. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd postupoval v priamom rozpore so znením ustanovenia § 384 ods. 1 CSP, a teda sa natoľko odchýlil od jeho znenia, že zásadne poprel jeho účel a význam, keď dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako prvostupňový súd bez vykonania vlastného dokazovania alebo jeho zopakovania v odvolacom konaní; k odlišnému hodnoteniu dôkazu má odvolací súd povinnosť poskytnúť sporovej strane možnosť sa k nemu vyjadriť. Pokiaľ tak neurobí, možno považovať jeho odchylné skutkové závery za nepodložené, urobené v rozpore s § 204, § 378 ods. 1 a § 384 ods. 1 CSP a v takom prípade je odvolacie konanie postihnuté vadou podľa § 420 písm. f/ CSP (3Cdo/111/2017).

17. Vzhľadom na vyššie uvedené mal dovolací súd za preukázané, že v konaní došlo k procesným vadám podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá skutočnosť je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu vo všetkých výrokoch, ktorými zmenil prvostupňový rozsudok, uznesením zrušil [§ 449 ods. 1 CSP (zároveň s tým zrušil aj súvisiaci výrok rozsudku odvolacieho súdu o trovách odvolacieho konania)] a vec mu vrátil na ďalšie konanie [§ 450 CSP (z obsahu spisu nevyplýva, že bolo rozhodnuté aj o trovách základného konania, pozn.)], čo vyplýva z výroku I. tohto dovolacieho rozhodnutia. S prihliadnutím na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, sa najvyšší súd v rozsahu zrušeného odvolacieho rozsudku ďalej nezaoberal dovolateľom tvrdenými ďalšími dovolacími dôvodmi [body 3.1.

(ii), (iii), (iv) a 3.2 a 3.3]. Vo vzťahu k potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu sa najvyšší súd ďalšími dovolacími dôvodmi zaoberal nižšie.

17.1. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

17.2. V novom rozhodnutí rozhodne súd o trovách pôvodného konania a trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

Dovolanie žalovaného proti (potvrdzujúcemu) výroku I. odvolacieho rozhodnutia

18. Žalovaný podal dovolanie (bod 3) proti celému odvolaciemu rozhodnutiu, teda aj proti jeho výroku I., ktorým potvrdil prvostupňový rozsudok v časti o priznaní žalobcom sumy 4 979,09 € titulom autorskej odmeny patriacej podľa názoru nižších súdov právnemu predchodcovi žalobcov, resp. jeho dedičom (žalobcom). V tejto časti, nezistiac predpoklady prípustnosti dovolania (viď nižšie, pozn.), a to vo všetkých jeho častiach (body 3.1., 3.2. a 3.3.) najvyšší súd dovolanie žalovaného odmietol, čo vyplýva z výroku II. tohto dovolacieho rozhodnutia.

19. Žalovaný v súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f/ CSP najskôr namietal, že odvolací súd porušil princíp právnej istoty a bez nariadenia odvolacieho pojednávania a nevykonania opätovného dokazovania aj napriek skutočnosti, že dospel k iným skutkovým a právnym zisteniam ako prvostupňový súd, potom zmenil zamietajúce rozhodnutie prvostupňového súdu a žalobe žalobcov (aj) v tejto časti vyhovel [bod 3.1.(i)].

19.1. Už na prvý pohľad je zrejmé, že uvedenú vadu zmätočnosti žalovaný formuluje vo vzťahu k časti odvolacieho rozhodnutia, ktorým bol zmenený prvostupňový rozsudok, a teda sa netýka tej časti odvolacieho rozhodnutia, ktorým bol prvostupňový rozsudok potvrdený (výrok I. odvolacieho rozhodnutia).

19.2. Pokiaľ by napriek uvedenému v predchádzajúcom bode žalovaný vzťahoval tento dôvod zmätočnosti aj na potvrdzujúci výrok odvolacieho rozhodnutia, najvyšší súd uvádza, že prvostupňovým súdom priznanú autorskú odmenu v sume 4 979,09 € odvolací súd potvrdil. Odvolací súd v tejto súvislosti uviedol, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku I., kde bolo vyhovené zaplatiť 4 979,09 €, vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP (bod 2.1.). Oba nižšie súdy sa pri skutkových a právnych východiskách a záveroch v tejto časti v zásadných otázkach zhodli (body 1.9, 2.1., 2.5. a 2.6.). Možno preto uzavrieť, že v súvislosti s potvrdzujúcou časťou prvostupňového rozsudku (výrok I. odvolacieho rozhodnutia) dovolací súd vyššie uvedené vady zmätočnosti (bod 19) nezistil, keď oba nižšie súdy v tejto časti vychádzali z porovnateľných relevantných skutkových a právnych okolností. Nemohlo ísť preto ani o prekvapivé odvolacie rozhodnutie, ani o odvolacie rozhodnutie nerešpektujúce zistený skutkový stav súdom prvej inštancie a ani nebolo potrebné v tejto (potvrdzujúcej) časti nariaďovať odvolacie pojednávanie.

19.3. Dovolací súd na základe uvedeného nezistil, že by žalovaným namietaná vada zmätočnosti bola reálne preukázaná, a preto dovolací súd dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol.

20. Žalovaný za vadu zmätočnosti považoval (aj) skutočnosť, že súd vychádzal zo znaleckého posudku prof. Václava Macka ako osoby, ktorá nie je zapísaná v zozname znalcov a ani nezložila sľub v zmysle zákona, bol teda ustanovený za znalca nezákonne a taký znalecký posudok nemal byť v konaní vôbec použitý [bod 3.1.(ii)].

20.1. Je pravdivé tvrdenie žalovaného, že prof. Václav Macek, ktorý vo veci vypracoval znalecký posudok, nie je zapísaný v zozname znalcov vedenom na ministerstve spravodlivosti SR. Z obsahu zápisnice o zložení sľubu z 10. septembra 2014 (č.l. 1032 spisu) však vyplýva, že uvedeným dňom bol prof. Václav Macek ustanovený za znalca ad hoc v zmysle § 15 ods. 1 a 2 zákona č. 382/2004 Z. z. a zložil (tam citovaný) sľub znalca, ktorú zápisnicu podpísali zákonný sudca prvostupňového súdu a prof. Václav Macek.

20.2. Dovolací súd na základe uvedeného nezistil, že by žalovaným namietaná vada zmätočnosti bola reálne preukázaná, a preto dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol aj v tejto časti.

21. Žalovaný za vadu zmätočnosti považoval (aj) skutočnosti súvisiace s procesom dokazovania, keď považoval v konaní predložené dátové nosiče za nehodnoverné [bod 3.1.(iii)].

21.1. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces z hľadiska § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým súd zasiahol do ústavou, resp. Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantovaných práv dovolateľa, v dôsledku čoho bolo dovolateľovi znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon priznáva. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (3Cdo/110/2017, 4Cdo/128/2017, 8Cdo/56/2017).

21.2. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

21.3. Dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a 3Cdo/219/2013, 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/134/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012 a 7Cdo/36/2011).

21.4. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré žalovaný naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

21.5. Pokiaľ teda žalovaný v dovolaní poukazuje na nesprávne vyhodnotenie dôkazov, prípadne neúplné zistenie skutkového stavu, podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol aj v tejto časti.

22. Žalovaný v podanom dovolaní ďalej namietal, že prvostupňový súd nedodrжал postup podľa § 118 ods. 2 OSP, keď uviedol, že nestačí, aby podľa citovaného zákonného ustanovenia postupoval predchádzajúci zákonný sudca, ale ak dôjde k výmene zákonných sudcov, má aj nový sudca znova postupovať podľa tohto ustanovenia [bod 3.1.(iv)].

22.1. Uvedenou námietkou žalovaný argumentoval aj v podanom odvolaní. Odvolací súd k tomu uviedol, že predvídateľnosť rozhodnutia už vzhľadom na ďalšie vykonané dôkazy, znalecké dokazovanie a vypočutie svedkov nijakým spôsobom neoslabil právnu istotu účastníkov s princípmi legitímneho (oprávneného) očakávania a predvídateľnosti rozhodnutia. V okolnostiach posudzovanej veci bolo preto dostatočné dodržanie postupu podľa § 118 ods. 1 a 2 OSP predchádzajúcim zákonným sudcom JUDr. Ilavským na pojednávaní 11. októbra 2013 (bod 2.2.).

22.2. Najvyšší súd sa stotožňuje s argumentáciou odvolacieho súdu, ktorá vychádza z obsahu spisu (zákonný sudca v dostatočnom rozsahu poučil prítomných účastníkov konania podľa § 118 ods. 2 OSP - č.l. 966 súdneho spisu).

22.3. K uvedenému najvyšší súd dodáva, že ustanovenie § 118 ods. 2 OSP ukladalo súdu povinnosť oboznámiť účastníkov konania na pojednávaní s predbežným zhrnutím sporných a nesporných skutkových okolností a tiež s predbežným náhľadom súdu na to, ktoré z navrhnutých dôkazov treba vykonať a ktoré vykonané nebudú. Uvedené ustanovenie nezakotvovalo povinnosť súdu oboznámiť strany sporu s predbežným právnym názorom súdu na vec. Upravovalo len postup súdu pri vedení pojednávania a týkalo sa výlučne skutkových okolností, resp. potreby ďalšieho dokazovania a jeho zamerania. Stranám sporu sa tým mala vytvoriť možnosť, aby tomu, s čím ich oboznámil súd, prispôbili ich ďalší procesný postup v konaní. Porušenie tohto ustanovenia ale žiadnym spôsobom nelimitovalo strany sporu pri realizácii ich procesných práv (napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy, atď.), preto jeho nerešpektovanie nezakladalo procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ OSP (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/294/2014, 3Cdo/3/2016, 4Cdo/167/2012, 5Cdo/211/2013, 5Cdo/161/2014, 6Cdo/134/2010, 8Cdo/935/2015 a mnohé ďalšie).

22.4. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol aj v tejto časti.

23. Žalovaný podal dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP (3.2. a 3.3.), ktoré v súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP odôvodnil tým, že (i) nižšie súdy nesprávne posúdili aktívnu a pasívnu vecnú legitímáciu, ktorou podľa jeho názoru nedisponovali tak žalobcovia (ich právny predchodca) a ani žalovaný. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu 2Cdo/205/2009, 4Obdo/7/2014 a rozhodnutie ústavného súdu III. ÚS 266/14. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaný (kvalifikovane zastúpený advokátom, pozn.) formuloval právnu otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená, a to ohľadom platnosti dekrétu prezidenta č. 50 z roku 1945, ktorú odvolací súd vyriešil tak, že „Benešové dekréty sa na tento prípad nevzťahujú, pretože navrhovateľ natáčal pre STV bez zmluvy uzavretej s STV, teda táto nemohla byť výrobcom, pozri § 6 AZ, t.j. na dielo takto vytvorené ako celok nevykonáva autorské právo STV“.

24. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

26. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

27. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na

základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

28. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. a/ až c/ § 421 ods. 1 CSP). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

29. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Rovnako tak sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

30. Žalovaný v podanom dovolaní v súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietal odvolacím súdom nesprávne právne posúdenie aktívnej a pasívnej vecnej legitímácie, ktoré nesprávne právne posúdenie má podľa jeho názoru vyplývať z dvoch rozhodnutí najvyššieho súdu (2Cdo/205/2009, 4Obdo/7/2014) a jedného rozhodnutia ústavného súdu (III. ÚS 266/14).

30.1. Pojem „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (pozri bod 24) definuje judikát R 71/2018 tak, že doň patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca a j v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (3Cdo/204/2018).

30.2. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nepatria rozhodnutia ústavného súdu, krajských súdov Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Českej republiky ani Európskeho súdu pre ľudské práva (3Cdo/6/2017, 3Cdo/165/2018, 6Cdo/79/2017). Pokiaľ sa riešenie určitej právnej otázky odvolacím súdom prípadne odkloní od právnych záverov prijatých týmito súdmi, nemôže ísť o odklon relevantný v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

30.3. Na základe vyššie uvedeného možno dospieť k záveru, že žalovaným označené rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 266/14 nemožno považovať za „ustálenú rozhodovacia prax dovolacieho súdu“.

30.4. Ani dovolateľom označené rozhodnutia dovolacieho súdu (2Cdo/205/2009, 4Obdo/7/2014) nepredstavujú „odklon“ dovolateľom nastolenej právnej otázky a jej riešenia odvolacím súdom, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

30.5. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pritom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu.

30.6. Predmetom sporu vo veci sp. zn. 2Cdo/205/2009 bola náhrada škody proti štátu a súvisela s nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci. Žalobca bol právnym zástupcom úspešného účastníka konania, ktorému bola priznaná náhrada v konaní vzniknutých trov. Odvolací súd dospel k záveru, že účastníkom tohto konania môže byť iba účastník a nie jeho právny zástupca, pretože nárok na náhradu trov sa priznáva iba účastníkovi konania, a preto každá procesná legitimácia spojená s týmto nárokom prislúcha iba jemu. Dovolací súd s uvedeným právnym názorom súhlasil. Predmetom sporu vo veci sp. zn. 4Obdo/7/2014 bola nezaplatená kúpna cena za dodaný tovar. Nižšie súdy dospeli k záveru, že žalobca, ktorý sporné pohľadávky nadobudol zmluvou o postúpení pohľadávok, nie je v danej veci aktívne legitimovaný, pretože zmluva o postúpení pohľadávok bola absolútne neplatná podľa § 37 OZ. Dovolací súd s uvedeným názorom nesúhlasil a uviedol, že súd prvého stupňa sa pri rozhodovaní vo veci samej nemal zaoberať otázkou platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky, pretože túto vyriešil pri rozhodovaní o zámene účastníka konania na strane žalobcu, a to tým, že zmluvu akceptoval a zámenu pripustil.

30.7. Možno preto uzavrieť, že obe dovolateľom označené dovolacie rozhodnutia sú postavené na iných skutkových a právnych skutočnostiach, a z nich vyplývajúce „právne pravidlá“ nemajú relevantný vzťah k nosným dôvodom napadnutého odvolacieho rozhodnutia. Najvyšší súd preto procesne neprípustné dovolanie aj v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

31. Žalovaný v podanom dovolaní v súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP namietal nesprávne právne posúdenie „dekrétu prezidenta č. 50 z roku 1945“ odvolacím súdom (body 3.3, 23), ktorý v tejto súvislosti uviedol, že „Benešové dekréty sa na tento prípad nevzťahujú, pretože navrhovateľ naráčal pre STV bez zmluvy uzavretej s STV, teda táto nemohla byť výrobcom, pozri § 6 AZ, t.j. na dielo takto vytvorené ako celok nevykonáva autorské právo STV“.

31.1. K spôsobu, ktorým žalovaný v danom prípade odôvodňuje prípustnosť dovolania, najvyšší súd uvádza, že rozhodnutiu všeobecného súdu v civilnom sporovom konaní spravidla predchádza riešenie celého radu procesnoprávných a hmotnoprávných otázok s rôznym významom pre rozhodnutie. Na podklade ich postupného riešenia civilný súd niektorým otázkam priznáva relevanciu, iné posudzuje ako bezvýznamné pre svoje rozhodnutie. Právna otázka relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť preto v dovolaní vymedzená jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, ktorý dovolaciemu súdu umožňuje prijať záver o tom, konkrétne o ktorú otázku dovolateľovi ide a či vo vzťahu k nej je daná prípustnosť (a v prípade prípustnosti aj dôvodnosť) dovolania. Je potrebné si uvedomiť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“ (2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017). Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním). Treba tiež zdôrazniť, že dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP (8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

31.2. Nevyhnutnou podmienkou prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je, že sa týka právnej otázky, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Toto ustanovenie dopadá len na

takú právnu otázku, ktorú: a/ odvolací súd riešil [neponechal ju nepovšimnutou a pri svojich právnych úvahách nedotknutou, ale ju riadne nastolil, vysvetlil jej podstatu, vyjadril vo vzťahu k nej svoje právne úvahy (prípadne možnosti odlišných prístupov k jej riešeniu) a vysvetlil jej riešenie a tiež dôvody, so zreteľom na ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie], a b/ (zároveň) dovolacím súdom ešte nebola vyriešená. Otázka, ktorou sa strany sporu, prípadne aj súd v konaní síce zaoberali, na vyriešení ktorej ale nie je v konečnom dôsledku založené dovolaním napadnuté rozhodnutie, nie je relevantná v zmysle tohto ustanovenia (3Cdo/214/2018, 7Cdo/32/2019).

31.3. Nosné dôvody (rationes decidendi), na základe ktorých odvolací súd považoval žalobcov (ich právneho predchodcu) za oprávnených pri vymáhaní ich nároku na autorskú odmenu práve od žalovaného (a nie od STV, pozn.), spočívali v tom, že právny predchodca žalobcov (p. V.) uvedený dokument natáčal bez zmluvy uzatvorenej s STV, a preto STV nemohla byť ani výrobcom, t. j. na dielo takto vytvorené ako celok nevykonáva autorské právo STV. K uvedenému právnomu záveru dospeli nižšie súdy na základe zisteného skutkového stavu, po vyhodnotení v konaní vykonaných dôkazov. Takto zistený skutkový stav zaväzuje aj dovolací súd (§ 442 CSP). Inak povedané, dovolateľom nastolená otázka v súvislosti s dekrétom prezidenta č. 50 z roku 1945 eventuálne mohla mať svoj právny význam, ale iba v prípade, ak by na žalovanej strane bola v hre STV a nie žalovaný, k čomu však nižšie súdy na základe zisteného skutkového stavu nedospeli. S dovolateľom nastolenou otázkou sa dovolací súd preto vecne nezaoberal, nakoľko dovolací prieskum takto nastolenej otázky by bol (iba) akademický, bez praktického významu k odmietajúcemu dovolaciemu rozhodnutiu v tejto časti podaného dovolania. Preto najvyšší súd procesne neprípustné dovolanie aj v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.